

LEED Sertifikası Türkiyede uygulanabilir mi? Duygu Erten LEEDER Danışmanlık

Türkiye'de sertifikasyona geçilmesi belli şartlar yerine getirildiğinde olanaklıdır. Yaşadığımız ortamda zamanımızın çoğu binaların içinde geçmekte. Dünyada enerjinin neredeyse üçte birini binaların kullandığı söylenebilir. Hem yaşam kalitemizi artırmak hemde çevreyi korumak adına binaların yapımında çevre dostu tasarlanmış binaları hayata geçirmek yaşam kalitemizi artıracaktır. Dünyada bugün inşaat sektöründe gönüllülüğe dayanan ve çevrenin korunması ve enerjinin az kullanılması prensiplerine bağlı kalarak oluşturulmuş sertifikalar kullanılmakta. LEED üzerine yoğunlaşırsak LEED önce yeni binalara sertifika veren bir sistem olarak gelişti. Daha sonra varolan binaların renavasyonu, endüstriyel iç mimari, semtlerin planlaması ve hastaneler gibi spesifik alanlarda kriterler geliştirdi ve her alan için farklı kriterlerden oluşan sertifikalar oluştu. Bu tür sertifikaların yaygınlaşması için *yapı alt yapı* bileşenlerinin ekolojik tasarımında gözetilen ilkelerin her biri kendi alanlarında paralel olarak gelişme gösterdi. Bu sertifikaların kullanıldığı ülkelerde hükümetler vergi ve kredi insiyatifleri gibi teşvikler vererek bu oluşumun paydaşı oldular.

LEED sertifikası 6 alanda 69 puan veriyor. Bu alanlar sürdürülebilir arazi geliştirme, su korunumu, enerji kullanımı, malzeme secimi, iç hava kalitesi ve enerjinin korunumu konusunda yaratıcılık gösteren bir tasarım elemanı . Her cesit bina için LEED, binanın omru boyunca izlenecek bir yol haritası sunuyor. Aslında bütün amaç, sürdürülebilirliğe katkıda bulunmak amacıyla, çevre dostu inşaat malzemeleri kullanarak, binalarda enerji verimliliğinin artması ve inşaat ve yıkım atıkları yönetimi kullanımına yönelik teşvik edici bir sertifika.

LEED programları: Yeni inşaat ve renavasyon projeleri, var olan binaların operasyonu ve tamiri, iç dekarasyon projeleri, evler, bölgesel gelişme, siteler ve okul binaları, okullar ve alisveris merkezleri.

:

Bu sertifikada amaç herkesin tek başına ve koordinesiz olarak eko bina yapması yerine yol gösterici ve gönüllü bir sertifika uygulamasına geçmek.

26-32 arası puana LEED sertifikası veriliyor. 33-38 puan alan gümüş, 39-51 puan alan altın ve 52-69 puanda platin sertifikası alıyor. Bu sertifika binanın daha az enerji harcayarak yaşayan ve ekolojik özellikler göz önüne alınarak tasarlanan ve inşa edilen bir bina olduğunun bir karnesi aslında. LEED prensipleri kullanılarak yapılan binalarda mimarlık ve inşaatla yapılan yatırım bu prensipler izlenmeden yapılan binalardan biraz daha fazla oluyor. Ancak binanın operasyonel masrafları normal binalardan çok düşük olduğu için, uzun vadede LEED prensipleriyle yapılmış binaların daha az masraflı olduğu söylenebilir. (Ref:Greening America's Schools-Costs and Benefits)

LEED ile yapılmış okullarda öğrenci performansının %24 den %47 ye çıktığı, öğrenci devamsızlığının düştüğü, öğretmenlerin aynı okulda kalma oranının arttığı gibi elle tutulur ilerlemeler oluyor.

Her bir alanın olmazsa olmaz şartlarını yerine getirmeden o alanda puan alamıyorsunuz. Ancak "LEED Türkiye için ideal bir sertifika mıdır; neleri adapte edip neleri edemeyiz" hala tartışmaya açıktır.

Örneğin bisiklet bağlayıcılar için alınan puan ABD'de veya Avrupa'nın bir çok ülkesinde anlamlı olsa da bisiklet yollarının olmadığı ve halkın işe bisikletle gidip gelme olanağının bulunmadığı ülkemizde bu puan anlamsız olacaktır

Aynı şekilde bir çok puan ABD deki yasalara ve sektörel kodlara bağlı düzenlenmiştir. Bunun adaptasyonu için sertifikayı düzenleyen STK'nın dışında devlet ve sektörel kuruluşlar da aynı paralel düzenlemeler yapmalıdır.

LEED in Avrupa'daki uygulamalarına bakarsak Bulgaristan'daki ABD Büyükelçiliği ve İtalya'daki ABD Askeri Üssü'nün LEED sertifikalı olduğunu görüyoruz. Sertifikalı binaların sadece bu 2 örnekle kısıtlı kalması AB ülkelerinde LEED uygulamasında tercih edilmediğini gösteriyor.

Nedenlerini düşünecek olursak sözgelimi İÇ HAVA KALİTESİ alanına bakalım. Bu alanda ön şartlardan biri bina içerisinde sigara içilmesinin yasak olmasını gerektiriyor. Ayrıca bina dışında 25 ft uzakta sigara içilebilir alanlar yaratılması şart koşuyor ki Avrupa ülkelerinde bu şekilde yaptığınız bir çarşı merkezi sigara içmeyen küçük bir azınlığın ilgisini çekecektir.

Buradan yola çıkarak Avrupa'da yaygın olarak kullanılan BREEAM sisteminin de incelenmesi gerektiğini görüyoruz.

Green Star denilen ve Avusturalyalıların kullandığı sistem aslında İngilizlerin BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) sistemi ve Amerikalıların LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) sisteminin Avusturalyanın çevresel ve sektörel konteksine uygun kriterlerinin bir bileşenidir. Bu standart kriterler listesi yönetim, iç hava kalitesi, enerji, ulaştırma, su, malzeme, binanın yapılacağı alanın kullanımı, arazi seçimi, ekoloji ve emisyon olmak üzere 8 alanda guruplanmıştır. Green Star Perakende(1), Konferans ve Sergi Merkezleri(2), Evler(3), Sağlık(4) ve Eğitim binaları(5) olarak 5 alanda kriterler yaratmıştır.

LEED in malzeme alanına bakarsak eko malzeme konusunda ülkemizde çok açık olduğunu görüyoruz. Özellikle dönüşümlü malzemeden yapılan malzeme hemen hemen yok. Atıkların dönüştürülmesi konusunda verilen puanlar ise binalarda çöp ne kadar ayrıştırılırsa ayrıştırılsın eğer belediyeler bunların toplanmasında ve daha sonra bu ayrıştırılmış çöplerle yapılması gerekenleri doğru uygulamazsa binanın bu puanı almasının bir anlamı olmayacak.

Türkiye'de bu konsey aktif olarak çalışmaya başladığında, Türkiye'ye uygun sertifika sisteminin gelmesi için alt yapı oluşturmak, kamu ve üniversitelerle ortaklık kurarak strateji belirlemek ve bir an evvel üniversitelerde mufredata eko merkezli eğitim içerikleri geliştirilmesini desteklemek, dünyada bu konudaki gelişmeleri izlemek ve know-how'ı uyelerine aktarmak, ekolojik ürünlerle ilgili yerel kütüphaneler kurmak gibi çalışmalarını olacak. Dünyada çalışan diğer konseyler bu yukarıdaki saydığım aktiviteleri yapmakta ve aynı zamanda her yıl GREENBUILD konferanslarında bir araya gelip, kendi ülkelerindeki uygulamaları tartışmakta, bilgi alışverişinde bulunmakta, çıkarılan iyi ve kötü dersleri örneklemekte, ürünlerini pazarlamak isteyenler bu konferansa bağlı ürün fuarında tanıtım yapmakta. Bu konferanslara eko-araba üreten firmalardan, sertifikalı ağac firmalarına, mimarlık

firmalarından, atik su arıtma firmalarına kadar çeşitli firmalar katılmakta. Bu konularda yapılan çalışmalardan oluşan workshoplar, seminerler, paneller ve eğitimler düzenlenmektedir. Konseylerin farklı konulardaki komiteler, eğitim, mutahitlik, mimarlık, gibi kendi alanlarında LEED prensipleri ile yapılmış projelerle ilgili alınan dersleri masaya yatırmaktadırlar.